

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

Nr 80.

PÄEWALEHT.

Kesknädalal, 16. aprillil 1919. a.

Kes kutsusid Saksa wägesid ja kes müüsid maa Preisi junkrutele?

"Sotsialdemokrat" Tallinnas 3. aprillil 1919. aastal, kirjutas selle päälkirja all järgmiselt:

Oleme nende organisatsioonide ja asutuste nimetaja saanud, kes omal ajal Saksa wägede sisse tulekut ning meie maa Saksa riigi külge liitumist palusid, kui täielik see nimetaja on ei tea keegi, aga ta on igatahes, kui ametlik dokument. Siinmääratult kolleegiumi sekretäri Rejleri poolt kinnitatud Riias 15. aprillil 1918 a. Algukskirja, mille põhjal see nimetaja landrati kolleegiumis toitu seati, pole meie kätte puutunud, sest need rändad, teadagi, Saksa maa.

Nagu juba ettearvata mõis, töötasid Eesti wabariigi äraandmise sihil kõigepäält mitmekesised Saksa feltid, mõisnikud, ühised, gildid, kiriku nõukogud ja ühised ühiskondadest pastoreid, kes praegu "kristliku rahwa erakonda" asutavad, kui ka just Eesti meeste ning Eesti tegelaste keskel pole äraandjatist juudastest puudu olnud.

Meie poliitiliste organisatsioonidest loetakse äraandmise alal esimese loorberisid, muidugi "maaliidu" organisatsioonid, nagu juba mitmel puhul waremaltgi seda oleme tähendanud.

Kuna mõisnikudest ja feldistest pääl äraandmise muud oodatagi polenud ja kuna meie lehe ruum küllalt napp on, siis avaldame siin nimekirja ainult nende organisatsioonide ja isikute nimed kelle wabariigi äraandmise suures osas osalesid, kellest mõisnikudest ja feldistest tunneb mõis kes Eesti feldikonnal lähemal seisuwad.

Wenemaa küljest lahti löömist ja Saksa maa külge liitumist soowivad.

Tartu Suurgilde. Tartu Peetri koguduse liikmed. Balti Saksa kooliõpetajannade ühiskond. Tartu panga aktsionärid. Pidalitõbe wabariigi mõistmise feld. Wõru põllumeeste feld. Tartu Saksa laulu feld. Opetajate feld. Tartu. Tartu Jaani koguduse nimel kiriku eestseisja Koosentanz. Ewangeliumi noortemeeste feld. Tartu. Grossi tütarlaste kool Tartu. "Maaliidu" Rääpina kihelkonna osakond ja Wõrumaa osakond. Rääpina põllumeeste feld ja Rääpina laenu ja hoiuühisus (mõlemad Eesti feltid). Meie wab ja Meie miilitsi Meie feldat si miilits. Rääpina kiriku konventi meie kihelkonna nimel. Opetatud Eesti feld. Pärnu suurkaupmeeste feld. "1200 wälja nimel Pärnus" (allkirja ei ole). Pastor Wittroff ja Reppert Tartust. Tartu arstide kogu. Walga wabariigi kriteit

ühisus, mille liikmeteks lätlaste, eestlaste ja sakslaste on. Walga laenu- ja hoiu- tasja. "Bürgermeisler" Tartus. Wõru linnapää. Pastor Greiner oma kihelkonna tuue tuhande liikme nimel. Pastor Toll. Pastor Haas. Torma-Pohosuu kihelkonna nimel Praost Hippus. Pastor Punga. Põlwa kihelkonna taluomanikkude esitaja. Põlwa põllumeeste feld. Sangaste põllumeeste feld. Ollustvere ja Särgamere wallad. Tarwastu laulu ja mängu feld ja hariduse feld. "Kiir". Tõrwa tuletõrju- jad. Helme koguduse liikmed ja Helme kiriku eestseisja ja õpetaja Rambahja õpe- taja Edberg Kirepi wallawalitsus ja walla nõukogu. Disu walla elanikud. Wõru linna arst oma klientide nimel. Wastjeliina Eesti põllumeeste feld. Wastje liina õpetaja oma Eesti koguduse nimel. Habicht. Pauluse kiriku õpetaja Tartus. Kodijärve wallawanem saja talupidaja nimel Rambahja talupidajate ühing. Täht- were walla wanem walla nimel. Wõru juudid. Särgamere wastaastitune tulekin- nituse feld.

Need on asutused ja isikud nende 249 numbril hulgast rohkem filmatorkawad. Need on kuulsad korraldajad, kes enne Saksa sõjawägede abil, nüüd "maaliidu" ja "krist-liku rahwa erakonda" abil oma "lorda" tahawad luua.

"Sotsial-demokrat" tähendab waga dieti ülemaal ettepooldatud organisatsioonide ja isikute kohta.

Kuid meie ei waata nii kitsarinnalt feldi farnase asja pääl. Kõik halbus Eesti ei seisa nüüd enam mitte Eesti maa "ära- müümises". Terve kodanlus ootas Ees- tis tol ajal proletariaadi diktatuuri alt päästmist. Süüdi olid nad kõik.

Et aga Saksa sõjawäed nii armulised polenud, kui nad lootisid, sünnitas muidugi paha meelt. Praegalt ei seisa meil mitte üksi Eesti maa "müümise" päewakorral. Kõik, mis Eesti maal pääl selle on sündi- nud, langeb termelt Eesti kodanluse pääl, nendega ühes arwauud ka need üpris "wabad" töderakondlased, sotsial-rewolutsio- närid ja Eesti maa nõndanimetatud sot- sialdemokraadid. Ülemaal nimetatud "wa- baduse" eest mõistetakse, kes ige tugewa- mad ajutise walituse toetajad olid, taha- wad endid nüüd walimiste eel patust puh- tats peeta. Hääd pehmed kohad asutawas kogus on liialt meeldivad.

Sahterdajad, pidage meeles, sest ajaloo otus ei jää teie üle mitte tulemata.

"Eesti"

Noored kodusõda päewil.

Kui meie enne okupatsiooni Eesti maal wabalt töötasime, siis tegime isedraalise hoolitsusega noorte keskel kihutustööd. Suu- linal ja kirja teel kutsusime neile näitama meie programmi ja taktika häid külgi ning oma poolehoidjateks wõitma. Meie tööl olid wiljatad tagajärjed. Igas linna ja ka paludes alevites, waldades organi- seeriti noorte ühised, kuhu kõik töölise noorsugu koondus. Mitte ainult töölise- dest ja wabrikuteist töölisklasside tagant ei tulnud noored nende ühiskondadesse, waid ka

need ühiskond noored tööraha ridadeist, kes igasuguste wiletsuste pääl waatamata koolidesse olid tunginud, tulid oma kaas- wendade ja õdede keskele tagasi, omi kaas- õpilasi kaasa kutsudes.

Noorte organiseerimist enne okupa- tsiooni Eesti maal waatledes mõis julgesti ütelda, et tööraha noorsugu täielise t pabempoolse wõluga ühes jammus, kuid pääl selle mõis määrgata ka kehtimiste ja jõukate talupoegade nooreskoolest pab- malepoole kaldumist. Seda tõendabid need

suured noorte hulgad, kes Wenemaal põgenesid, et Balti kodanluse ja parunite hirmuwalitsuse alt pääseda ning wabal Wenemaa pinnal kommunistliku torra ülesehitamises abits olla.

Praegu kodanliku ajalehti lugedes, mis sihtselt igasuguse wäärtuse kaotanud, paistab selgelt filma kihutustöö, mida kodanlised ringkonnad noorte keskel tee- wad. Asutajate noorte aots feldja, koon- daks noori "ühiskondadesse" ja "sõjapöörde". Üleüldiselt kutsutakse kasu noorte jõude weriste soowide saawutamiseks.

Sellel kihutustööd paistawad kaunid tagajärjed olema. Oppim noorsugu on koolipinkidega jumalaga jätunud ja wäe- liinile wõitlema rutanud. Sa ad nende hulgast on langenud. Tõdrahwa nooresko- keskel ei ole töd õnnestunud. Seitsmesse ei ole suudetud tödrahwa noori koondada ja lahingumäljal ei wõitlewad wahwusega, waid kui ori piitja all.

Kodanlus on oma noorsoost kodusõda päimil rohkesti abi saanud. Ta on temast kõige ujalduwäärilsemad ja wahwamad wäesalgad loonud. Need on sõdurid, kes ühefti hirmjalt tödrahwa wägistamisest eemale ei pöikle, waid isedraalije ijuga sellest oja tahab wõtta.

P. P.

Punane wäerind.

Teated 14. aprillist.

Eestimaa wäerind.

Narwa piirkonnas liiguvad punased wäesjad wõideldes Narwa algusjoonile.

Pihwa piirkonnas on põhja pool raudteed suurte liikumist. Wõuna pool Pihwa maanteed tungivad punased Eesti wäesjad edulult pääl. Jda poolt Pet- serit ilmus wõitluswäljale feld rootslasi, kes punaste wägede poolt täiesti puruks löödi.

Marienburgi raudteel walgetest ärawõetud soomusrongist leitud dokumen- tide järele selgus, et walgetel Marienburgi wäeliniil 4 soomusrongi tegewuses on, mille juures ärawõetud soomusrong nr. 4 oli. 2 waenlase soomusrongi on paran- dufel, nii et praegusel ajal weel üks soo- musrong tegewuses on. Meie poolt ära- wõetud soomusrongil on 14 soomustut wogunit, soomustut wedur Ameerika süs- teemi järele, soomusrongi pääl oli 8 kuuli- pidajat ja 2 suurtükki 48- ja 50 milli- meetri kaliibriga. Suurtükid ja kuulipi- dajad on täiesti wigastamata.

Walga feldis lahtufid omawolitselt wäerinnast 20 Saksa ratsameest. Ka teis- tes wäerindades on wäejooksikuid määrgata.

**

Ulejooskute seletuse järele on selle järele, kui Trotski käst teada saadi, et Wiini wäerinnal wangiisid maha ei lasta, tehti kihutustööd selle kasuks, et meie poole üle tulla. 27. aprillil tuleb Tallinna Eesti asutaw kogu kogu. Jutud liiguvad, et selleks päewaks pääletungimine seisma jae- tatse, nende juttudega kutsutakse soldatist rahustada. 28. märtsil tõrjus üks Eesti tagawara polk lahingumäljale minemast. Polgu komandöör Postia palus soldatist kuni asutawa kogu kogu tulekuni oodata, kes kõik küsimused otustab.

Shitomiri wõitmine.

12. aprillil wõit si Ukraina nõukogu wäed Shitomiri linna ära.

Kõigi maade wõitlused Ukrainas!

Üksiku numbri hind 60 kop. Raudteel 65 kop.

Toimetuse kätetunnid
on igal tööpäewal 2—6 õhtul.
Tel. 243-29.

Talitus on awatud
igal tööpäewal hommiku kell
10—4 pääl lõunat.
Telefon 663-89.

Tellimiste hind:

1 kuu — 15 rubl., 2 kuud 30 r.
3 kuud — 45 r.

Tellimiste aadress:

В МОСКОВСКОМ РАЙОНЕ, ПЕТЕР-
БУРГ. СОСНАТОСТРОИТЕЛЬНАЯ
(6. ИВАНОВСКОГО) ЛТ.
Адрес: мундир 75 10.

Ukraina nõukogu wägede wõidud.

Prokurki linna wõitmisel saadi 170 pa- randut suurtükki. Rowno feldis wõeti Pro- kurki poolt küljest Jijaslowski linna ära, kusjuures 500 wangi saadi. Sellesamas feldis wõeti Verbitskewi pool Jijartowski ja Rowo-Mitropoli linnad ära. Kamenets- Potolski feldis wõeti Rowo-Uhtsa linn ära.

Krimmi poolsaarel wõitid punased wäed Dshankoi jaama ära. Walged taganewad igas feldis. Oma pääjõud koguwad nad Feodosiasse kogu.

Wäljamaalt.

Nõukogu Ungarist.

12. aprillil oli linnateatri ruumides Budapesti töölise ja soldatite saadikute nõukogu esimene koosolek. Budapesti nõu- kogu wäesimeesteks waliti: fmd. Linn, Si- nowjew, Trotski, Kadel, Suharin, Mal- lin, Pannetoff, Loris, Serrati, Muna, Stiwini, Katsowski, Filipowitsch ja Kots- shinski. Bela-Kun teatas, et Budapesti proletariati oma saatuse rahwuswahelise proletariitse revolutsiooniga on ühendanud. "Mina pööran terve linna proletariaadi poole — üles Bela-Kun — walel tühjaks tunnistades, nagu oleks meie tegewust rah- wustlus juhtinud, kui lihtlaste imperialistide ole oma proletariitse diktatuuri wastu jäänud. Mina teatan pühalikult, et meie ainult rahwuswahelise revolutsiooni kuwi- des töötasime. Meie tarwis ei ole töude ega uskude wahelise, meie tunneme ainult klassi wahet". Bela-Kun kõne wõeti wai- mustuse awaldusega wastu.

Kõik proletariitlased, kel õigus on omale korterit nõuda, peawad 13. aprillil töölise nõukogu poole pöörama. Hommikul oli soldatite nõukogu esitajatel walituse tehnikalist wolinikluduga kaks koosolekut küsimuse harutuseks, kuidas suuri korterit töölise elamiseks sisse seada.

Kumenia walitsus on Bela-Kuni pere- konna, wanemad ja õed, kes Kumeenias olid, poliitilaga mitte tegu tehes, areste- rinud.

Ungaris elawad sakslased on sotsialistilise erakonna loonud ja pidasid rahwakommis- sari K. Imari juhatusel 11 aprillil oma esimese koosoleku.

Baieri revolutsiooni wastulaja.

Müncheni sündmusid kutsujid Saksa- maal uued rahwused elule. Kõigis enam- wahem suuremates linnades hakasid kommu- nistid tugewat kihutustööd tegema Berliinis hakasid pangateenijad tööturget. Tööturgete rauasaamise ja metalli ümberõõstamise tööstuses kestab edasi. Walituse wäed astuwad tõrjutate töölise wastu wõimu- abindudega wälja. Leipzigi, Hamburgi ja Frankfurti (Maini ääres) pangateenijad hakkasid oma töd töd rget.

Ruhri piirkonnas teeb sotsial-äraand ate erakond kõik, et nõukogu wabariigi wälja- kuulustust talistada.

Zwidhaufi laewandustes, Saksa, laewad spartaline liikumine. Määratid sed algasid tööturget. Disleiborffis oli weriseid koolipõrkeid. Kõigis suuremates ettemõtetes jäi 10. aprillil töd seisma. Tööturgete Dan- zigis laienes. Walitsus oli töölise ja sõjawäe wahel koolipõrge. Kõik määrid näitawad, et Baierile saab kommunistide wõidus Braunshweig järgnema. 11. ap- rillil hommikul oli jäd suur koosolek, mil- lest spartalised ja nendega ühenenud wabatahtlised soldatid oja w tñid. Kõju- laadetud soldatite juhataja Wiergel teatas,

14-я Государств. типография, Петроград, Социалистическая (бывш. Именская), 14.